

Om te gaan met de klimaatverandering moeten we een nieuw financieel systeem

- Door **Jason Hickel** , www.theguardian.com
- 5de november 2016

Het afschaffen van schuld op basis van valuta is geen nieuw idee, maar het kan het geheim tot het beëindigen van milieubelastende verslaving onze economieën "om de groei vast te houden

Wanneer het gaat om de opwarming van de aarde, weten we dat het echte probleem **is niet alleen fossiele brandstoffen** – het is de logica van de eindeloze groei die in ons economisch systeem is ingebouwd. Als we niet de wereldeconomie blijven groeien met ten minste 3% per jaar, het stort in crisis. Dat betekent dat we de omvang van de economie om de 20 jaar te verdubbelen, gewoon om te blijven drijven. Het is niet veel voor nodig om te beseffen dat dit absoluut noodzakelijk voor exponentiële groei heeft weinig zin, gezien de grenzen van onze eindige planeet. Snelle klimaatverandering is de meest voor de hand liggende symptoom van deze tegenstrijdigheid, maar we zien ook in de vorm van ontbossing, woestijnvorming en massa-extinctie, met soorten sterven in **een alarmerend tempo** als onze consumptie van de natuurlijke wereld zorgt ervoor dat hun leefgebieden te storten. Het was ondenkbaar om dit zelfs 10 jaar geleden zeggen, maar vandaag de dag, als we ons steeds meer bewust van deze crises, lijkt het maar al te duidelijk: ons economisch systeem is niet verenigbaar met het leven op deze planeet.

Indonesische ambtenaren in brand een voorraad van illegale voorwerpen gemaakt van bedreigde dieren, zoals tijgers, beren en de Javaanse gibbon. Foto: Jefta Images / Barcroft Images

De vraag is wat te doen. Hoe kunnen we herontwerp van de wereldeconomie om het in overeenstemming te brengen met de principes van de ecologie? De meest voor de hand liggende antwoord is om te stoppen met het gebruik van het BBP naar economische vooruitgang te meten en te vervangen door een meer doordachte maatregel – die **goed is voor** de ecologische en sociale impact van de economische activiteit. Vooraanstaande economen als Nobelprijswinnaar Joseph Stiglitz **hebben gepleit** voor dergelijke veranderingen al jaren en het is tijd dat we geluisterd hebben. Maar het vervangen van het BBP is slechts een eerste stap. Hoewel het zou kunnen helpen heroriënteren economisch beleid op wat echt belangrijk is, is het niet ingegaan op de belangrijkste motor van de groei: de schuld. Schuld is de reden dat de economie te groeien in de eerste plaats. Omdat de schuld komt altijd met belangstelling, het groeit exponentieel – dus als een persoon, een bedrijf of een land wil te betalen van de schuld op de lange termijn, ze hebben genoeg om te groeien tot ten minste overeenkomen met de groei van hun schulden. Zonder groei, schuld opstapelt en uiteindelijk leidt tot een economische crisis.

Een manier om de druk voor eindeloze groei te verlichten zou kunnen zijn om een deel van de schulden kwijt te schelden – een soort van schuld jubileum. Maar dit zou slechts een korte-termijn oplossing; het zou niet om de echte kern van het probleem te krijgen: dat het mondiale economische systeem draait op geld dat zelf schuld. Dit klinkt misschien een beetje vreemd, maar het is heel simpel. Wanneer je loopt in een bank tot het afsluiten van een lening, u ervan uitgaan dat de bank leent u geld heeft in de reserve – geld dat het slaat ergens in een kluis, bijvoorbeeld, verzameld

van deposito's van andere mensen. Maar dat is niet hoe het werkt. Banken hebben slechts reserves ter waarde van ongeveer 10% van het geld dat ze uitlenen. Met andere woorden, banken uitlenen 10 keer meer geld dan ze in werkelijkheid zijn. Dit staat bekend als [fractional reserve banking](#) .

Dus waar komt al dat extra geld vandaan? Banken maken het uit de lucht bij het maken van leningen – ze lenen het in het bestaan. Dit is goed voor ongeveer 90% van het geld circuleert in onze economie op dit moment. Het is niet gemaakt door de overheid, zoals de meeste mensen veronderstellen: het is gemaakt door commerciële banken in de vorm van leningen. Met andere woorden, bijna elke dollar die door onze handen gaat vertegenwoordigt iemands schuld. En elke dollar van de schuld moet met rente worden betaald. Omdat ons geld systeem is gebaseerd op schulden, heeft het een groeiverplichting gebakken in. Met andere woorden, is ons geldsysteem opwarmen van de aarde.

Zodra we dit te realiseren, de oplossing in zicht komt: we moeten de banken een groter deel van de reserves achter de leningen die zij maken te houden. Dit zou een lange weg te gaan in de richting van het verminderen van het bedrag van de schuld klotsen rond in onze economie, waardoor de druk om de economische groei te verminderen.

Maar er is een nog spannender oplossing die we kunnen overwegen. We konden schulden op basis van valuta helemaal af te schaffen en bedenken een nieuw geldsysteem volledig vrij van intrinsieke schuld. In plaats van het laten commerciële banken creëren geld door het uitlenen in het bestaan, zouden we hebben de staat maken het geld en dan uitgeven in het bestaan. Nieuw geld zou krijgen gepompt in de reële economie in plaats van gewoon recht in financiële speculatie waar hij [blaast enorme asset bubbles](#) dat alleen de mega-rijken profiteren.

De verantwoordelijkheid voor de geldcreatie zou worden gebracht met een onafhankelijk bureau dat – in tegenstelling tot onze banken – zouden democratische,

verantwoording en transparant te zijn, dus geld een zou worden **echt publiek goed** . Commerciële banken zou nog steeds in staat zijn om geld te lenen tegen rente, maar ze zouden hebben om een back-dollar voor dollar met hun eigen reserves. Met andere woorden, zou er een 100% reserve eis.

Dit is geen franje voorstel. Het is al sinds ten minste de jaren 1930, toen een groep economen in Chicago voorgesteld het als een manier van het terugdringen van de roekeloze leningen die leidde tot de Grote Depressie geweest. De **Chicago Plan** , zoals het genoemd werd, haalde de krantenkoppen weer in 2012 toen progressieve IMF economen **zet het naar voren** als een strategie voor het voorkomen van de wereldwijde financiële crisis zich opnieuw voordoet. Zij wezen erop dat een dergelijk systeem drastisch zou verminderen zowel publieke als private schulden en maken de wereld economie stabiel.

Wat ze niet opvallen is dat het afschaffen van de schuld-gebaseerde munt heeft ook het geheim aan het krijgen van ons systeem uit haar verslaving aan de groei, en dus tot de arrestatie van de klimaatverandering. Als het blijkt, het opnieuw uitvinden van ons geldsysteem is cruciaal voor onze overleving in de Anthropocene – **minstens zo belangrijk** als het afstappen van fossiele brandstoffen. En dit idee is al begonnen om de tractie te krijgen: in het Verenigd Koninkrijk, de campagne groep **Positieve Money** heeft gegenereerd momentum omheen, voortbouwend op een reeks uitstekende verklarende video's.

Het idee heeft zijn vijanden, natuurlijk. Als we verschuiven naar een positieve geldsysteem, zullen grote banken niet langer de macht om letterlijk geld uit het niets en de rijken niet langer miljoenen plukken van asset bubbles. Zoals te verwachten, geen van deze groepen zouden blij zijn met dit vooruitzicht. Maar als we willen een eerlijker, ecologisch verantwoorde economie op te bouwen, dat is een strijd die we niet bang zijn om te vechten kan zijn.